

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра прикладної економіки і міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
професор Р. ШЕЛУДЬКО
«31» _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВПП 1 «АГРАРНА ПОЛІТИКА»**

Рівень вищої освіти – **початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти**
Галузь знань – **05 «Соціальні та поведінкові науки»**
Спеціальність – **051 «Економіка»**
Освітньо-професійна програма **«Економіка»**
Факультет **менеджменту і економіки**

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни «Аграрна політика» для здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка».

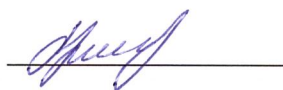
«26» серпня, 2020 р. 16 с.

Розробник: **Олійник Таміла Іванівна**, доктор екон. наук, професор кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри,
д-р екон. наук, професор ХНАУ
«26» серпня 2020 р.

Л. ЛОМОВСЬКИХ

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки

Протокол від «27» серпня 2020 р. № 2.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к. е. н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

© Олійник Т.І., 2020 р.

© ХНАУ, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
Модулів -	Спеціальність 051 «Економіка» Освітньо-професійна програма «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 для самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: початковий (короткий цикл) Кваліфікація молодший бакалавр з економіки	Лекції	
		10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	82 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Аграрна політика» є оволодіння теоретичними та методологічними основами формування та реалізації аграрної політики держави, вміннями оцінювати її ефективність та обґрунтовувати вибір тих чи інших заходів державного регулювання.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Аграрна політика» є:

- оволодіти базовими знаннями щодо економічної сутності, характеру і головних компонентів аграрної політики;
- аналізувати ефективність діяльності органів та інститутів аграрної політики, використовуючи різні ринково-політичні інструменти;
- оцінювати окремі заходи фінансово-кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі, а також аграрно-соціальній та аграрно-екологічній політиці держави;
- розуміти особливості формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку, характеризувати аграрну політику окремих країн та блоків.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- економічну сутність, характер і головні компоненти аграрної політики та умови її реалізації;

- механізми формування національних та світових агропродовольчих ринків, вплив аграрної політики на міжнародну торгівлю та продовольчу безпеку країни;
- інструменти регулювання ринків агропродовольчої продукції та економічні наслідки їх застосування;
- основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору;
- засади аграрно-екологічної, аграрно-соціальної політики, їх сучасні аспекти і проблеми реалізації;
- основні етапи розвитку аграрної політики в Україні та основні напрями сучасної аграрної політики держави;
- сучасний стан процесу реформування економічних відносин в АПК України, характерні риси бюджетної, податкової, фінансово-кредитної та цінової політики;
- особливості формування окремих агропродовольчих ринків в Україні з позиції попиту і пропозиції, інструменти державного регулювання внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією;
- особливості формування аграрної політики у країнах з різним рівнем економічного розвитку, основні складові аграрної політики окремих зарубіжних країн;

вміти:

- формувати мету та систему цілей аграрної політики держави;
- аналізувати наслідки використання окремих інструментів регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку та зовнішньої торгівлі з точки зору їх впливу на виробників, споживачів та державний бюджет;
- визначати рівень захисту аграрного сектору із використанням загальноприйнятої світовою спільнотою методології;
- оцінювати міжнародну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського виробництва;
- визначати основні показники продовольчої безпеки держави та фактори, що на неї впливають;
- аналізувати ефективність окремих заходів бюджетної, податкової, фінансово-кредитної та ринкової політики держави;
- обґрунтовувати пріоритети державної структурної, соціальної та екологічної політики.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері економіки суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

спеціальні компетентності:

СК 8 Здатність до розуміння особливостей сучасної економіки, її інституційної структури та обґрунтування напрямів політики держави в умовах високого рівня відкритості економіки.

СК 12. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення з урахуванням їх правомірності у сфері господарської, фінансової, страхової та інших видів діяльності з застосуванням сучасного методичного інструментарію..

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН 8. Усвідомлювати особливості сучасної економіки, інституційної структури, основних напрямів політики держави.

ПРП 18. Демонструвати вміння використовувати методи і засоби розробки, економічного обґрунтування, прийняття і реалізації управлінських рішень.

Міждисциплінарні зв'язки навчальна дисципліна «Аграрна політика» тісно пов'язана з наступними дисциплінами: «Історія та культура України», «Політична економія» «Економічна політика», «Правознавство», «Основи конституційного права».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні засади аграрної політики

Тема 1. Причини державного регулювання аграрного виробництва, сутність та цілі аграрної політики держави.

Тема 2. Теоретичні підходи до аналізу аграрної політики.

Тема 3. Еволюція державної підтримки аграрного сектору в Україні.

Тема 4. Міжнародна конкурентоспроможність країн та світова торгівля агропродовольчою продукцією.

Тема 5. Основні напрями сучасної аграрної політики України.

Змістовий модуль 2

Формування аграрної політики в Україні

Тема 6. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.

Тема 7. Інструменти регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку за умови існування міжнародної торгівлі.

Тема 8. Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору.

Тема 9. Основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	К і л ь к і с т ь г о д и н											
	д е н н а ф о р м а						з а о ч н а ф о р м а					
	усього	у т о м у ч и с л і					усього	у т о м у ч и с л і				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 . Теоретичні засади аграрної політики												
Тема 1. Причини державного регулювання аграрного виробництва, сутність та цілі аграрної політики держави.	7	1				6	9		1			8
Тема 2. Теоретичні підходи до аналізу аграрної політики.	9	1	1			7	8					8
Тема 3. Еволюція державної підтримки аграрного сектору в Україні.	8	1				7	9	1				8
Тема 4. Міжнародна конкурентоспроможність країн та світова торгівля агропродовольчою продукцією.	14	2	2			10	9		1			8
Тема 5. Основні напрями сучасної аграрної політики України	12	1	1			10	11	1				10
Разом за змістовим модулем 1	50	6	4			40	46	2	2			42
Змістовий модуль 1 Формування аграрної політики в Україні												
Тема 6. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.	10	1	1			8	11		1			10
Тема 7. Інструменти регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку за умови існування міжнародної торгівлі.	10	1	1			8	11	1				10
Тема 8. Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору.	10	1	1			8	11	1				10
Тема 9. Основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору.	10	1	1			8	11		1			10
Разом за змістовим модулем 2	40	4	4			32	44	2	2			40

	90	10	8			72	90	4	4	-		82
--	----	----	---	--	--	----	----	---	---	---	--	----

5. Теми семінарських занять

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організовує розгляд теоретичних питань та дискусію з попередньо визначених проблем. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або навчальних кабінетах з однією академічною групою. На семінарському занятті науково-педагогічний працівник оцінює підготовлені здобувачами доповіді, тези, індивідуально виконані завдання (реферати, схеми, таблиці тощо), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

№	Т е м а
1.	Теоретичні підходи до аналізу аграрної політики.
2.	Міжнародна конкурентоспроможність країн та світова торгівля агропродовольчою продукцією.
3.	Основні напрями сучасної аграрної політики України.
4.	Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.
5.	Інструменти регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку за умови існування міжнародної торгівлі.
6.	Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору.
7.	Основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору.

6. Теми практичних занять.

№	Т е м а
-	-

7. Теми лабораторних занять

Лабораторне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувач під керівництвом науково-педагогічного працівника проводить реальні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набуває практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, оснащенням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, оволодіває методиками експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі та методиками обробки отриманих результатів. Лабораторні заняття проводяться у спеціально оснащених навчальних лабораторіях з використанням обладнання, пристосованого до умов освітнього процесу (лабораторних макетів, установок та ін.). Лабораторні заняття можуть проводитися також в умовах реального професійного середовища (на підприємстві, у наукових (навчальних) лабораторіях тощо). Лабораторні заняття забезпечуються

відповідними методичними матеріалами. Для проведення лабораторних занять академічна група поділяється на підгрупи.

Лабораторне заняття включає проведення контролю підготовленості здобувачів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання власне лабораторних досліджень, оформлення індивідуального звіту про виконану роботу та його захист перед науково-педагогічним працівником. Виконання лабораторної роботи оцінюється науково-педагогічним працівником.

№ з/п	Т е м а	Кількість годин
1.	—	—

8. Самостійна робота

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота здобувачів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативно-правовими актами, статистичними матеріалами різних рівнів управління.

Основні види самостійної роботи, що пропонуються здобувачам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

Контрольна перевірка кожним здобувачем особистих знань здійснюється за питаннями для самоконтролю.

При заочній формі навчання технологія ведення самостійної роботи здобувачів аналогічна денній.

Самостійна робота здобувачів під час лекцій

Конспектування лекцій та опрацювання конспекту лекцій у позаурочний час шляхом порівняння записів з відповідним розділом підручника (навчального посібника), який здобувач вивчав. Після цього внести доповнення до конспекту лекцій, уточнити деякі положення і продумати весь текст лекції.

№ з/п	Т е м а	Кількість годин
1.	Причини державного регулювання аграрного виробництва, сутність та цілі аграрної політики держави	6
2.	Теоретичні підходи до аналізу аграрної політики.	7
3.	Еволюція державної підтримки аграрного сектору в Україні.	7
4.	Міжнародна конкурентоспроможність країн та світова торгівля агропродовольчою продукцією.	10

5.	Основні напрями сучасної аграрної політики України	10
6.	Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.	8
7.	Інструменти регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку за умови існування міжнародної торгівлі.	8
8.	Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору.	8
9.	Основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору.	8
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання

Виконання і захист **індивідуального завдання** здійснюється у формі консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота за теоретичною частиною дисципліни проводиться у формі:

1. Індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
2. Групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів дослідження).

Індивідуально-консультативна робота за практичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань стосовно яких виникли запитання);
2. Групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

1. Індивідуального захисту індивідуальних завдань.
2. Підготовки рефератів для виступу на науковому семінарі;
3. Підготовки рефератів для виступу на науковій конференції.
4. Виконання наукової роботи

Теми індивідуальних завдань

1. Особливості сільськогосподарського виробництва, що зумовлюють необхідність державного регулювання галузі.
2. Основні аргументи на користь та проти державного втручання в аграрне виробництво. Води ринкового механізму та державного регулювання.
3. Аграрна політика як складова економічної політики держави. Сутність та принципи аграрної політики.

4. Модель процесу формування аграрної політики.
5. Групи інтересів в аграрній політиці.
6. Система цілей аграрної політики держави.
7. Наслідки державного втручання в сільськогосподарське виробництво та завдання аналізу аграрної політики держави.
8. Теоретичні основи аналізу рівня добробуту суспільства. Основні концепції прикладної економічної науки про добробут (welfare economics).
9. Концепція надлишку виробника (producer surplus) та її використання в аналізі аграрної політики.
10. Концепція надлишку споживача (consumer surplus) та її використання в аналізі аграрної політики.
11. Наслідки державного втручання в сільськогосподарське виробництво та завдання аналізу аграрної політики держави.
12. Теоретичні основи аналізу рівня добробуту суспільства. Основні концепції прикладної економічної науки про добробут (welfare economics).
13. Концепція надлишку виробника (producer surplus) та її використання в аналізі аграрної політики.
14. Концепція надлишку споживача (consumer surplus) та її використання в аналізі аграрної політики.
15. Державна політика щодо сільськогосподарського виробництва у період існування Радянського Союзу.
16. Реформування економічних відносин у аграрному секторі на початкових етапах ринкової трансформації економіки України.
17. Основні засади державної аграрної політики у пореформений період.
18. Формування нової державної аграрної політики на сучасному етапі.
19. Роль торгівлі у розвитку сільськогосподарського виробництва. Базові теорії міжнародної торгівлі агропродовольчою продукцією.
20. Основні показники міжнародної конкурентоспроможності країни на світовому агропродовольчому ринку.
21. Розвиток світової торгівлі агропродовольчою продукцією.
22. Мета та пріоритети аграрної політики України.
23. Основні чинники, що визначають результативність аграрної політики.
24. Особливості бюджетно-податкової та кредитно-фінансової політики в аграрному секторі.
25. Політика держави щодо регулювання ринків сільськогосподарської продукції та матеріально-технічного забезпечення виробників.
26. Розвиток сільських територій та соціальна політика у сільській місцевості.
27. Державна політика щодо аграрної науки, освіти на інформаційного забезпечення виробників.
28. Характеристика політики субсидування виробників та споживачів торгової агропродовольчої продукції.

29. Економічні наслідки оподаткування виробників та споживачів.
30. Різновиди державної цінової політики щодо неторгових товарів.
31. Комбіноване державне втручання у ринок.
32. Сутність та завдання зовнішньоторговельної політики держави в аграрному секторі.
33. Основні аргументи на користь протекціонізму у агропродовольчій торгівлі.
34. Інструменти регулювання імпорту агропродовольчої продукції.
35. Інструменти регулювання експорту агропродовольчої продукції.
36. Інструменти макроекономічної політики держави та їх вплив на аграрний сектор.
37. Цінова політика на агропродовольчому ринку: завдання та основні інструменти.
38. Державний адміністративний контроль за цінами.
39. Інструменти обмеження пропозиції сільськогосподарської продукції.
40. Інструменти щодо підвищення попиту на сільськогосподарську продукцію на внутрішньому ринку.
41. Регулювання ринків виробничих ресурсів, що використовуються у сільськогосподарському виробництві.
42. Загальні підходи до оцінювання державної підтримки аграрного сектору.
43. Номінальний та реальний рівень захисту внутрішнього продовольчого ринку.
44. Показники державної підтримки виробників та споживачів сільськогосподарської продукції за методологією Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).
45. Визначення рівня підтримки аграрного сектору відповідно до методології СОТ – сукупний вимір підтримки.

10. Методи навчання

У ході вивчення дисципліни «Аграрна політика» використовуються такі *методи навчання*:

- за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – словесні (лекція, бесіда, розповідь), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (виконання конкретних прикладних розрахунків).
- за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – репродуктивні, продуктивні (дослідницькі, пошукові);
- за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота з підручниками і науковою літературою, текстами лекцій, семінарських занять; робота з комп'ютером.

Лекція – логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Семінари – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень (проводяться протягом семестру – поточні консультації).

11. Методи контролю

Контроль знань, умінь і навичок здобувачів – невід’ємна складова педагогічного процесу та форма зворотного зв’язку при вивченні дисципліни «Аграрна політика». У навчальному процесі можуть використовуватися такі види контролю: поточний, періодичний (проміжний), підсумковий.

Поточний контроль – контроль рівня знань і умінь у процесі навчання, який проводиться на лекціях та практичних заняттях. Він має такі види і форми:

- опитування на засвоєння попередньої лекції (на початку чергової лекції);
- опитування під час лекції на розуміння її суті;
- контроль за засвоєнням матеріалу лекції;
- семінарські занятті;
- програмований контроль знань (вирішення проблемних і ситуаційних завдань, тестування);
- співбесіда;
- модульний контроль.

Поточне оцінювання знань та умінь здобувачів здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Об’єктами поточного контролю є:

1. Активність та результативність роботи здобувача протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять.
2. Виконання індивідуального завдання.
3. Проходження проміжного контролю.

4. Виконання модульного контрольного завдання.

Максимальна оцінка ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувача або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то бальна оцінка буде знижена.

Підсумковий контроль – це контроль, який здійснюється наприкінці вивчення навчальної дисципліни. Він може мати такі форми:

- семестровий контроль;
- захист індивідуального науково-дослідного завдання;
- виконання наукової роботи.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Розподіл балів, які здобувачі можуть отримати за результатами кожного виду поточного та підсумкового контролю. Навчальні досягнення здобувачів оцінюють за стобальною шкалою.

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (ПМК)	Сума
Змістовий модуль 1										
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9		
5	5	5	10	10	10	10	10	10	25	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Олійник Т.І., Лещенко Л.О. Аграрна політика: навч. посіб. / Т.І. Олійник, Л.О. Лещенко / Харк. нац. аграр. ун-т., 2020. – електронний ресурс. – 9,1 ум.-друк. арк.
2. Олійник Т.І., Лещенко Л.О. Аграрна політика: методичні рекомендації до практичних, семінарських занять та самостійної роботи (для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» / Харк. нац. аграр. ун-т., 2020. – електронний ресурс. – 1,4 ум.-друк. арк.
3. Олійник Т.І., Лещенко Л.О. Аграрна політика: тестові завдання для поточного контролю рівня засвоєних знань (для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка») / Харк. нац. аграр. ун-т., 2020 – електронний ресурс. - 1,2 ум.-друк. арк.

14. Рекомендована література Основна

1. Актуальні питання аграрної політики: Збірник робіт. – К., 2002. – 450 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: Підручн. / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2015. – 783 с.
3. Андрійчук В.Г. Сучасна аграрна політика: проблемні аспекти / В.Г. Андрійчук, М.В. Зубець, В.В. Юрчишин. – К.: Аграрна наука, 2005. – 140 с.
4. Могильний О.М. Державне регулювання аграрного виробництва в період трансформації економіки. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 430 с.
5. Мостовий Г.І. Агробізнес: державне регулювання. – Харків: Основа, 2002. – 300 с.
6. Основи аграрної економіки: підручн./ В.П. Галушко, Гвідо Ван Хуленбрук, О.А. Ковтун та ін. – К.: Вища освіта, 2003. – 309 с.
7. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкові умови. – К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2002. – 518 с.
8. Стратегічні напрями розвитку агропромислового комплексу України / Інститут аграрної економіки УААН / Петро Трохимович Саблук (ред.), Віктор Якович Месель-Веселяк (ред.). – К., 2002. – 60 с.
9. Сучасна аграрна політика України: проблеми становлення / За ред. П.Т. Саблука. – К.: ІАЕ УААН, 1996.
10. Хорунжий М.Й. Аграрна політика: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 1998.
11. Янків М.Д. Організаційно-економічні механізми розвитку і функціонування АПК України: Монографія. – Л.: Коопосвіта, 2000. – 448 с.

Додаткова

1. Конституція України.
2. Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» № 2982-IV від 18 жовтня 2005 року.

3. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» №1877-IV від 24 червня 2004 року.
4. Закон України «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 років» № 2238-III від 18 січня 2001 року.
5. Закон України «Про зерно та ринок зерна в Україні» №37-IV від 4 липня 2002 року.
6. Закон України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» №758-XIV від 17 червня 1999 року.
7. Закон України «Про молоко та молочні продукти» № N 1870-IV від 24 червня 2004 р.
8. Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки: [Указ Президента України] // Урядовий кур'єр. – 1999. – № 230. – С. 1.
9. 50. Вдосконалення спеціалізації сільськогосподарського виробництва в індустріально розвинених країнах Європи. – Київ: УДІНТІ, 1990. – 17 с.
10. Осташко Т.О. Ринкова трансформація аграрного сектора. – К.: Фенікс, 2004. – 280 с.
11. Ситник В.П. Трансформація АПК України в ринкові умови: Монгр. / В.П. Ситник. – К.: ІАЕ, 2002. – 518 с.
12. Сокол А.И. Глобальный кризис села и сельского хозяйства: [монография] / А.И. Сокол. – Х.: ИНЖЕК, 2005. – 232 с.
13. Юрчишин В. Аграрні перетворення в Україні / В. Юрчишин. – К.: ІАЕ, 1999. – 68 с.